

Bilaga 4.

Framtidens avfallshantering och avfallsflöden

Innehåll

Avfallsflödenas framtida utveckling.....	2
Behov av förändrad infrastruktur för avfallshantering	2

Avfallsflödenas framtida utveckling

Trots mål om minskade avfallsmängder så visar statistik från 2016 och framåt att de totala avfallsmängderna i Sverige långsamt har ökat. De totala avfallsmängderna per person (kg/person) har däremot legat på ungefär samma nivå sedan 2016 och framåt. På nationell nivå tyder utvecklingen på att mängden avfall som går till materialåtervinning och biologisk återvinning ökar för varje år. Detta gör att mängden restavfall som går till förbränning har minskat som en effekt av ökad utsortering av matavfall och förpackningar. Den nationella statistiken visar att den totala mängden insamlat mat- och restavfall (kg/person) successivt har minskat sedan 2016. Det gör att vi är på rätt väg i arbetet mot att nå Avfall Sveriges och kommunernas mål om att minska mängderna mat- och restavfall med 25 procent till år 2025 jämfört med 2015.

I June Avfall & Miljös upptagningsområde går det att se en uppåt-gående trend, där mängden insamlat avfall från framför allt sorteringsverksamheten ökar. Särskilt stor blev ökningen 2020 till följd av coronapandemin då mängden insamlat grovavfall kraftigt ökade. Från 2018 då bolaget bildades har mängden restavfall från hämtningsverksamheten varit på en relativt stabil nivå, där mängden insamlat avfall som går till förbränning sakta har minskat. Det visar på en ökad utsortering av matavfall, förpackningar och tidningar/returpapper. Likaså visar statistik att mängden insamlat matavfall ligger på en relativt oförändrad nivå, men med en långsam ökning.

Behov av förändrad infrastruktur för avfallshantering

Under 2019 utförde en extern konsult en omfattande utredning av June Avfall & Miljös samtliga sortergårdar. Syftet med uppdraget var att utreda hur grovavfall och farligt avfall från hushållen hanteras i dagsläget och hur detta bör hanteras i framtiden för att anpassas till verksamhetens och upptagningsområdets förutsättningar och behov. Mängden kommunalt avfall som uppstår är starkt förknippat med BNP, inte bara i Sverige utan i hela Europa. Desto större inkomst invånarna har, desto mer ökar också konsumtionen, vilket i sin tur resulterar i mer avfall. Genom att öka återbruket minskar behovet av nyköp, samtidigt som uttjänta produkter återigen kommer till användning. Utredningen visar att möjligheten till återbruk inom verksamhetsområdet inom tid behöver öka. Hur behovet av anläggningar för ett ökat återbruk ser ut är inte klarlagt, men kommunernas roll är viktig i förberedandet för återbruk. En kretsloppspark hade kunnat vara relevant för bolaget längre fram i tiden för att ta steget uppåt i avfallshierarkin.

Hur infrastrukturen planeras påverkar avfallshanteringen. Det är därför viktigt att avfallshantering ingår i samhällsplaneringen, till exempel vid planering av byggnation vid nya bostadsområden. I alla tre kommuner finns ett behov av att utveckla infrastrukturen för avfallshantering. Ökad befolkning och tätning av städer påverkar avfallshanteringen. Det kan bli svårigheter för sopbilarna att ta sig fram i stadskärnan. Alternativa insamlingssystem kan därför behöva utvärderas i framtiden. I dagsläget är verksamhetens insamling av grovavfall framför allt anpassat för invånare med bil. I framtiden behöver tillgängligheten för invånare utan bil öka.

Vid exploatering av nya områden måste det beaktas att nödvändiga markutrymmen finns för eventuellt konsumentnära insamling av olika avfallsslag. Det ska vara smidigt för hushållen att lämna sitt avfall, samtidigt som framkomligheten för sopbilarna ska vara god, för att

skapa en så effektiv och säker avfallshantering som möjligt. Då insamling av grovavfall och farligt avfall kräver tillgång till ytor, behöver June Avfall & Miljö aktivt delta i planprocesserna inom kommunerna och bevaka så att ytor avsätts för avfallsinsamling (oavsett insamlingsmetod) i översiktsplaner och detaljplaner.

Regeringen har beslutat att kommunerna från och med 2024 får formellt ansvar för insamling av förpackningsavfall från hushåll samt verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll, som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling. Från och med 2027 ska fastighetsnära insamling vara införd för alla hushåll samt verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll. Idag sköts insamlingen av producenterna. Det här innebär att June Avfall & Miljö behöver planera hur ansvaret för insamlingen av förpackningsavfall från hushåll ska tas över från producenterna den 1 januari 2024.

Bolaget bedömer att följande utvecklingsbehov finns inom kommunerna:

- Fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper i flerbostadshus.
- Öka anslutningsgraden till fastighetsnära insamling av förpackningar och returpapper hos hushåll i småhus.
- Eventuellt förändrade hämtningsintervall för förpackningar hos småhus.
- Utöka fastighetsnära insamling av farligt avfall, grovavfall, textil och trädgårdsavfall.
- Fördjupa arbetet med de kommunala förvaltningar som hanterar bygglov och detaljplaner för att i ett tidigt skede vara med och planera för ett effektivt omhändertagande av avfall i nya fastigheter och stadsdelar.

När det gäller behandlingsanläggningar så bedöms nuvarande anläggningar, i form av kraftvärmeverket på Torsvik, Miljöhantering i Jönköping samt HZI biogasanläggning ha tillräcklig kapacitet för omhändertagande av kommunalt avfall från de tre kommunerna under planperioden. En stor del av det grovavfall som lämnas till sortergårdarna, liksom förpackningsavfallet går till återvinningsanläggningar på andra orter.